

Hyvinvoinnin vuosiraportti 2025

Sisällys

1	Johdanto	3
2	Hyvinvoinnin kokonaiskuva.....	3
3	Väestö ja muutokset hyvinvoinnissa.....	4
3.1	Yleistä	4
3.2	Varhaiskasvatuskäiset.....	5
3.3	Perusopetusikäiset.....	5
3.4	Nuoret aikuiset	5
3.5	Työikäiset.....	5
3.6	Ikäihmiset.....	6
3.7	Vanhus- ja vammaisneuvoston näkemys hyvinvoinnin edistämisestä 2025.....	6
4	Yhteistyö ja yhdyspinnat	6
5	Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset.....	7
6	Hyvinvointiohjelman arviointi 2025–2026	8

1 Johdanto

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6§:n mukaan kunnan on seurattava asukkaattensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä ja toimenpiteitä väestöryhmittäin, sekä raportoitava kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Tämä vuosiraportti huomioi lain sosiaalihuollon järjestämisestä 6 §, lastensuojelulain 12 §, lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista 5 § sekä lain ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 5 § velvoitteet.

Hyvinvoinnin vuosiraportti 2025 kokoaa yhteen keskeiset havainnot ja muutokset, jotka kuvaavat hämeenkyröläisten hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden sekä niihin suoraan linkittyvien palveluiden kehitystä vuoden 2025 aikana. Hämeenkyrön hyvinvoinnin kokonais-tila väestöryhmittäin jaettuna on kuvattu perusteellisesti valtuuston hyväksymässä (10.11.2025 §60) laajassa hyvinvointikertomuksessa 2021–2025. Raportin jälkeen ei ole tullut merkittäviä muutoksia saatavilla olevaan tietoon vuodelta 2025.

Vuosi 2025 toimii hyvinvointityön näkökulmasta vedenjakajana laajan hyvinvointisuunnitelman 2021–2025 ja 2025–2029 välillä. Suunnitelmat ovat kuitenkin keskenään samansuuntaiset ja nostavat esiin samat ilmiöt. Vuoden 2025 hyvinvointityötä on hyvä tarkastella uuden hyvinvointisuunnitelman näkökulmasta. Osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa 2025–2029 hyväksytyt hyvinvointiohjelman toteuma 2025 ja tavoitteet 2026 löytyvät asiakirjan lopusta.

2 Hyvinvoinnin kokonaiskuva

Kokonaiskuvan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä saa HYTE-kertoimesta ja TEAviisarista. HYTE-kerroin on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin, jonka perusteella

kunnille maksetaan valtionosuuden lisäosaa. TEAviisari eli terveyden edistämisen aktiivisuusviisari on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämä palvelu, jonka pisteytys perustuu kuntien itse ilmoittamiin tuloksiin toiminnastaan.

Hämeenkyrön TEAviisarin tulokset ovat valtakunnallisesti vertaillen hyvällä keskitasolla. Kaikkien sektoreiden keskiarvo on Hämeenkyrössä 72. Parhaat tulokset Hämeenkyrössä olivat vuonna 2025 kulttuurilla ja kuntajohdolla. Hämeenkyrön HYTE-kerroin (63) on hieman laskusuuntainen ja vuonna 2026 sen perusteella maksettava valtionosuuden lisä on noin 202 000 euroa.

3 Väestö ja muutokset hyvinvoinnissa

3.1 Yleistä

Iso osa Hämeenkyrön ilmiöistä ja tehdyistä toimenpiteistä ei kohdennu rajattuun ryhmään, vaan koko väestöön. Hämeenkyrössä läpileikkaavina ilmiöinä voidaan nähdä päihteet, liikumattomuus ja elintavat. Hämeenkyrö koetaan turvalliseksi ja poliisin tietoon tulleiden rikosten määrä on verrattain maltillinen.

Hämeenkyrön väestömäärä pysyy vakaana, mutta ikärakenne muuttuu. Nuorten määrän pieneneminen ja ikääntyneiden osuuden kasvu haastavat palvelujen kohdentamista ja kunnan talouden kestävyyttä. Muutos vaatii pitkäjänteistä suunnittelua palveluverkkoon, asumiseen, rakennettuun ympäristöön, sekä esteettömyyteen ja saavutettavuuteen.

Merkittävin muutos vuonna 2025 olivat kunnan yhteisteistoimintaneuvottelut. Henkilöstövähennykset vapaa-aikapalveluista, elinkeinopalveluista ja elinympäristöpalveluista eivät voi olla vaikuttamatta hyvinvointia edistävien palveluiden tuotantoon. Kun töitä uudelleen organisoidaan muuttuneeseen henkilöstöresurssiin vuoden 2026 aikana, olisi tärkeää ottaa huomioon elinvoiman sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja pyrkiä pitämään kiinni vaikuttavaksi havaituista toimintamalleista.

3.2 Varhaiskasvatusikäiset

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin osalta aloitettiin vuoden 2025 lopussa työ terveellisten ruokailutottumusten edistämiseen. Huono kokemus kouluruokailusta nousi esiin erityisesti kouluterveyskyselyssä. Työ kouluruokailun ja ruokailutottumusten parantamiseen tulee jatkumaan vuonna 2026. Varhaiskasvatuksessa aloitettiin myös Leke-mallin käyttöönoton valmistelu. Leke eli leikitään ja keskitytään, on vaikuttavaksi todettu menetelmä erityisesti lapsille, joilla on toiminnanohjauksen ja itsesäätelyn vaikeuksia.

3.3 Perusopetusikäiset

Vuonna 2025 toteutettu kouluterveyskysely antoi ajantasaisen kuvan perusopetuksen oppilaiden hyvinvoinnin tilanteesta. Oppilaiden hyvinvoinnissa näkyy kaksi rinnakkaista kehitystä: taloudellisen epävarmuuden lisääntyminen ja oppimisen haasteiden kasvu. Kiusaamiseen pystyttiin vaikuttamaan merkittäväillä toimilla, ja sen määrä on saatu kääntymään laskuun. Liikkumattomuus ja päihteiden käyttö ovat edelleen huomionarvoinen haaste perusopetusikäisillä.

3.4 Nuoret aikuiset

Nuorten päihteiden käyttö on laskusuuntaista lukuun ottamatta nikotiinipusseja, joiden käyttö on selvästi lisääntynyt. Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten määrä ei ole laskenut, mikä tekee mm. etsivästä nuorisotyöstä ja palveluohjauksesta kriittisen tärkeää.

3.5 Työikäiset

Työllisyystilanne on valtakunnallisestikin katsoen huono, mutta Hämeenkyrön tilanne kääntyi parempaan suuntaan vuonna 2025. Sote-palvelujen etäännyminen hyvinvointialueuudistuksen jälkeen edellyttää kunnasta aktiivista edunvalvontaa ja yhteistyötä alueen kanssa.

3.6 Ikäihmiset

Ikäihmisten osalta huolestuttavaa vuonna 2025 on kaatumisten ja putoamisten määrän kasvu. Kaatumiset voivat aiheuttaa vakaviakin seurauksia ja esimerkiksi estää kotona asumisen. Kaatumisenehkäisyä toteutettiin osana tapahtumia, mutta myös kohdennettuna ryhmämuotoisena toimintana. Palvelujen saavutettavuudessa yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on tärkeää.

3.7 Vanhus- ja vammaisneuvoston näkemys hyvinvoinnin edistämisestä 2025

Vanhus- ja vammaisneuvosto käsitteli kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä vuonna 2025 kokouksessaan 18.2.2026. Vanhus- ja vammaisneuvosto näkee vuoden 2025 hyvinvoinnin edistämisen kannalta haastavana. Valtakunnalliset kustannustason nousu ja etuusleikkaukset vaikuttavat merkittävästi ikäihmisiin ja vammaisiin henkilöihin. Samaan aikaan tapahtuva julkisten palveluiden etäännyminen ja karsinta voimistavat negatiivisia vaikutuksia. Paikallisesti Hämeenkyrössä huolta herättävää on ennaltaehkäisevistä palveluista, kuten kulttuurista ja liikunnasta tehdyt säästöt. Kaikki edellä mainitut lisäävät yksinäisyyttä ja syrjäytymistä. Positiivinen kuntalaisten hyvinvointia edistävä uusi toiminta vuonna 2025 oli Rönsy ry:n ja konsortion toteuttama ikäihmisten toimintakyvyn tukemisen Pik-hanke. Vanhus- ja vammaisneuvosto toivoo, ettei palveluihin Hämeenkyrössä kohdisteta enää merkittäviä leikkauksia. Mahdollisia säästöjä tulee rakentaa pitkäjänteisesti huomioiden kuntalaiset ja ihmisyytensä. Tärkeää on erityisesti yhteisöllisyyden tukeminen eri keinoin. Yhteisöllisyydellä sekä osallisuuden ja merkityksellisyyden kokemuksella voidaan merkittävästi edistää kuntalaisten hyvinvointia.

4 Yhteistyö ja yhdyspinnat

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yhteistyötä kunnan, kolmannen sektorin, yritysten, hyvinvointialueen ja yksittäisten kuntalaisten välillä. Jokaisella on oma tärkeä roolinsa

kokonaisuudessa. Vuoden 2025 aikana yhteistyö kehittyi kaikilta osin positiiviseen suuntaan. Näkyvänä uudistuksena toimi Tapahtumaviestinä ajan tasalle -hanke, joka on piristänyt erityisesti yhdistysten kanssa tehtävää yhteistyötä.

Hyvinvointityön näkökulmasta merkityksellistä on edelleen kehittää ja löytää uusia mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Tärkeää on myös huomata edunvalvonnan merkitys osana yhteistyötä ja yhdyspintoja.

5 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Päätyneen valtuustokauden aikana tehty työ loi vahvan perustan tulevalle hyvinvointityölle ja osoitti, että järjestelmällinen hyte-rakenne tuottaa tuloksia myös myllerrysten keskellä. Kokonaisuutena hämeenkyröläisten hyvinvointi on parantunut erityisesti niillä osa-alueilla, joihin on kohdennettu pitkäjänteistä työtä. Samanaikaisesti kuitenkin yksilötason polarisaatio on lisääntynyt, ja suurin tarve kohdistuu niille, jotka tarvitsevat erityistä tukea.

Vuonna 2026 aloitetaan uuden hyvinvointisuunnitelman 2025–2029 toimeenpano täysipainoisesti. Toimeenpano aloitetaan jälleen uudistuneessa tilanteessa yhteistoimintaneuvotteluiden muutosten jälkeen. Hyvinvointityön painotuksia saattaa muuttaa myös kevään 2026 aikana päivitettävä kuntastrategia.

Ylätason tavoitteina vuodelle 2026 voidaan nähdä lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen, työllisyyden ja elinvoiman vahvistaminen, ikääntyneiden palveluiden saavutettavuus ja arjen turvallisuus sekä yhteistyö hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa. Tavoitteita toimeenpannaan osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa hyväksytyllä hyvinvointiohjelmalla.

Laajemman ja ajantasaisen kuvan hämeenkyröläisten hyvinvoinnista ja sen edistämisestä saa laajasta hyvinvointikertomuksesta 2021–2025 ja laajasta hyvinvointisuunnitelmasta 2025–2029.

6 Hyvinvointiohjelman arviointi 2025–2026

Hyvinvointiohjelman arviointi 2025–2026 hyväksyttiin Hämeenkyrön kunnanvaltuustossa osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa 2025–2029.

Hyvinvointia edistävä valinnat		
Tavoite	Toimenpide 2025	Toimenpide 2026
Positiivisten ruokailukokemusten edistäminen	Kouluruokailun aikaa lisätty keskustan alueella	Ruokailuaikojen myöhentäminen.
Monipuoliset kulttuurikokemukset osana hyvinvointia	Rölli Myllykolussa. Osallistavan budjetoinnin tapahtuma. Myllykolu elää -tapahtuma.	Uudistettu kulttuuripolku käytäntöönpano.
Päihdehaittojen ehkäisy	Valintojen talon toteutus nuorisotyöryhmän yhteistyönä.	Pakka toiminnan aktivointi. Ominjaloin uudistaminen Kipinäksi.
Paikalliset ratkaisut työllisyyden ja yritystoiminnan vahvistamiseksi	Kuntatyöllistämisen malli pilotointi & Työllisyys ja yrityspalveluiden prosessien yhdistäminen.	Kuntatyöllistämisen mallin jatkaminen & Työllisyys- ja yrityspalveluiden palveluohjauksen tehostaminen
Vanhemmuuden, kasvun ja oppimisen tuki osana perhekeskustystä	Tuen uudistukseen valmistautuminen ja toiminnan uudistaminen.	Tuen uudistuksen mukaisen toiminnan aloittaminen. Leke-mallin käyttöönotto varhaiskasvatuksessa.
Osallisuus ja yhteisöllisyys		
Tavoite	Toimenpide 2025	Toimenpide 2026
Vaikutusten arviointien menetelmät osana arkityötä	Vaikutusten ennakoarviointiohjeen ja lomakkeen päivitys (kh 3.2.2025 § 24)	
Vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta	Hämeenkyrön valoviikko 29.11. - 6.12.2025 toteutetaan yhteisöllisesti.	Vahvistetaan syrjäytymisvaarassa olevien osallisuutta monialaisena yhteistyönä.
Viestinnän monikanavaisuuden edistäminen	Kunnan some-tiimin toiminnan juurruttaminen osaksi normaalia toimintaa.	Hämeenkyrössä tapahtuu - sivuston kehittäminen osana Tat-hanketta.

Lähiyhteisöjen vahvistaminen	Kyläyhdistysfoorumien aloittaminen kylien kanssa tehtävän yhteistyön väylänä.	Kyläyhdistysfoorumien toiminnan kehittäminen kylien tarpeet huomioiden.
Kestävän kehityksen edistäminen arjessa	Osallistuminen Pirkanmaan ilmastoverkosto -hankkeeseen. Perusopetuksen kestävän kasvatuksen käsikirja. Kierrätyskeskus Helmen toiminta.	
Arjen turvallisuus ja saavutettava elinympäristö		
Tavoite	Toimenpide 2025	Toimenpide 2026
Fyysisen esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen	Vanhus- ja vammaisneuvoston esteettömyystarkastus asiakaspalvelun näkökulmasta Helmeen.	
Digitaalisen saavutettavuuden ja turvallisuuden huomioiminen	Petäjäopisto - digitaaliset perustaidot kurssi.	Petäjäopisto - digitaaliset perustaidot. Ympäristönsuojelun palveluiden siirto Sastamalaan. Digiperustaitojen opettaminen vakassa ja perusopetuksessa.
Väkivallan ehkäisy kunnan toiminnassa	Positiivisen pedagogiikan käyttöönotto vakassa ja perusopetuksessa.	Positiivisen pedagogiikan toteuttaminen. Leke-malli varhaiskasvatukseen
Liikenneturvallisuuden edistäminen		Palvelualueet ylittävä tapahtuma alakoululaisille liikenneturvallisuudesta.
Turvallisuuskokemuksen parantaminen	Liikkuvan nuorisotyön toteuttaminen	Turvallisuuskysely. Kriisivalmiussuunnitelmat. Työterveyden sisäilmaterveyden seuranta. Klaaran toiminta
Liikkuminen ja aktiivisuus		
Tavoite	Toimenpide 2025	Toimenpide 2026
Erityisryhmien toimintamahdollisuuksien huomiointi	Erityisryhmien kerhotoiminta kouluilla.	Erityisryhmien tempaukset

Harrastamisen kynnyksen madaltaminen	Harrastepäivän järjestäminen 6.9.2025	Harrastepäivän jatkokehittäminen & Koulujen kerho-hankkeiden toiminta
Monilukutaidon edistäminen	Omatoimikirjaston rakentaminen	Omatoimikirjaston käyttöönotto. Medialukutaidon edistäminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa
Saavutettava kolmannen sektorin toiminta	Tapahtumaviestintä ajan tasalle -hankkeen käynnistäminen.	Tapahtumaviestintä ajan tasalle -hanke. Kulttuurikaveritoiminnan kehittäminen
Riittävät itsenäisen liikkumisen mahdollisuudet		Lakimuutos liikunnallinen elämäntapa perusopetuksessa & Järvenkylän uimarannan parantaminen